

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- โกวิท วรพิพัฒน์. การประชุมสัมมนาพัฒนาการเรียนการสอนวิชาชีวะเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน. เอกสารคำบรรยาย. โรงเรียนมัธยมเขต 10, 10 กุมภาพันธ์ 2532.
กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ร่างแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539), 2533
- ชนิดา รักรัณเมือง. สังคมวิทยาการศึกษา. เอกสารคำสอน. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นงราม เศรษฐพานิชและคณะ. การบริหารและการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา : การส่งเสริมเพื่อการประกอบอาชีพส่วนตัวและการก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก. ข่าวสารวิชาการศึกษา. ปีที่ 13 ฉบับที่ 6 (สิงหาคม-กันยายน 2533)
- บลาว, มาร์ก. การศึกษากับการมีงานทำในประเทศกำลังพัฒนา. แปลโดย สุนทร ไชยบรรเทา สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ. อันดับที่ 97, 2530.
- วิจัยการศึกษา, กอง. รายงานการวิจัย: การสังเคราะห์กรณีศึกษาผู้ประกอบการอาชีพภาคพาณิชย์กรรมและบริการ. กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2532
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. "การพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เด็กเรียนมีประสบการณ์ในการทำงาน"
สังคมศึกษา : มโนทัศน์ใหม่เพื่อการศึกษาอาชีพ. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.
- สุภาวงศ์ จันทวานิช. สังคมวิทยา 2 ตอนสถาบันการศึกษา. เอกสารคำสอน. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เสนห์ จามริก. "แนวทางพัฒนาการศึกษาไทย: บทวิเคราะห์เบื้องต้น". วารสารการศึกษาแห่งชาติ ปีที่ 24 ฉบับที่ 1 ตุลาคม - พฤศจิกายน 2532

ฮาร์บินสัน, เฟรเดริก เอช. มนุษย์ทรัพยากรอันมีค่าของชาติ แปลโดย กษมา พรรณสวัสดิ์ และ ศิริพรรณ ตระกูลลี. หนังสือแปลชุดนาทัศน. เล่มที่ 36: สำนักพิมพ์แพรวพินิตยา, 2521

ภาษาอังกฤษ

Bowman, Marry Jean, and Anderson, C Arnold. Concerning the Role of Education in Development, 1961, 248-279.

Government of India, Ministry of Education and Social Welfare. Work Experience in School. Third All India Education Survey, New Delhi, 1977, p. 6-8.

King, Kenneth. Education and Self Employment, Center of African Studies, Edinburg University, UNESCO, March, 1978.

McClelland, David C. Human Motivation" Cambridge University Press, 1987.

Straton, Ralph G. and Murry, Maxine. Work Experience in Australia Secondary School, Department of Education and Youth Affairs, Institute for Social Program, Evaluation Murdoch University, Canberra, 1984.

Vaizey, John and Debeauvais, Michael. Education, Economy and Society A Reader in Sociology of Education, eds. by Halsay, A.H. Floud Jean and Anderson, C. Arnold, New York, Free Press, 1969.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

หลักเกณฑ์ของอาชีวนิสระ

ตามประกาศของกรมสามัญศึกษา เรื่องหลักเกณฑ์ตามโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีวนิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ณ วันที่ 6 มีนาคม 2533 ได้ประกาศไว้ดังนี้

1. โรงเรียนตั้งคณะกรรมการขึ้นประมาณ 7 คน มีหัวหน้าสถานศึกษาเป็นประธาน กรรมการ ทำหน้าที่ควบคุมการใช้จ่ายและการดูแลรักษาเงิน รวมทั้งส่งเสริมและพิจารณาอนุมัติโครงการ กรรมการควรเป็นข้าราชการครูในโรงเรียน 3 คนและเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียน 3 คน คือ นายธนาคาร นักธุรกิจและผู้นำชุมชน
2. ให้นักเรียนของแต่ละโรงเรียนรวมกลุ่มตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป เสนอโครงการอาชีวนิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติและจัดสรรเงินตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ ทั้งนี้ นักเรียนต้องใช้เงินที่นักเรียนแต่ละคนมีส่วนร่วมลงทุนตามความสามารถของแต่ละคนก่อน หากเหลืออย่างไรจึงให้นักเรียนเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ยืมเงินจากทุนที่โรงเรียนมีอยู่ แต่ทั้งนี้จะยืมได้ไม่เกินคนละ 500 บาท หากนักเรียนไม่รวมกลุ่มกันตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป จะไม่มีสิทธิได้รับการพิจารณาให้ยืมเงินทุน
3. ในการยืมเงินทุนให้มีข้อตกลง กำหนดเวลาชำระเงินหรือทยอยส่งคืนให้โรงเรียน เพื่อใช้เป็นทุนส่งเสริมการประกอบอาชีวนิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนของนักเรียนกลุ่มอื่นต่อไป
4. โรงเรียนจัดให้มีที่ปรึกษา ผู้ตรวจสอบบัญชี ผู้รู้ในวิชาชีพสาขาต่าง ๆ ดูแลคุณธรรมในการทำงาน การปฏิบัติตามโครงการ การทำงานอย่างมีระบบ การทำบัญชี การประชุม ปรึกษาหารือการบันทึกข้อตกลงและมีการปฏิบัติตามข้อตกลงนั้น ๆ ของนักเรียนอาจตั้งครู-อาจารย์ หรือผู้ที่เห็นสมควรคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้
5. ให้โรงเรียนส่งโครงการที่คณะกรรมการอนุมัติและรายงานผลตามโครงการให้จังหวัดเขตการศึกษาและกรมสามัญศึกษาทราบ เพื่อพิจารณาหาทางสนับสนุนและเผยแพร่ต่อไป

ในกรณีที่นักเรียนนำเงินไปดำเนินการตามโครงการแล้วขาดทุนหรือไม่สามารถนำเงินที่ยืมไปส่งคืนเมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วให้โรงเรียนเสนอขออนุมัติต่อคณะกรรมการ แล้วรายงานให้กรมสามัญศึกษาทราบ

6. ให้กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาและจังหวัด นิเทศติดตามผลให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการแล้วรายงานผลการดำเนินงาน เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

สิ่งละอันพันละน้อย

ข้อ 2. นักเรียนจะรวมกันเป็นกลุ่มประกอบอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน โดยเน้นอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม เน้นการทำงานเป็นระบบ การรู้จักประชุมปรึกษากัน การรู้จักพัฒนางาน การแก้ปัญหา การจัดบันทึก มติข้อตกลงต่าง ๆ รวมทั้งการทำบัญชีและการปฏิบัติความดีหรือกติกาของกลุ่ม มีเป้าหมายว่า ในปี 2533 ผลผลิตจากอาชีพอิสระเพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียน (โดยไม่เสียผลการเรียนวิชาหนังสือ) ให้ได้ผลทั้งส่วนที่จำหน่ายส่วนที่บริโภคเองหรือนำไปให้พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย พี่น้อง ผู้มีพระคุณ เมื่อประเมินค่าเป็นตัวเลขแล้วควรมีกำไรไม่ต่ำกว่าคนละ 50 บาทต่อปี

ข้อ 3. นักเรียนของเราไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้านค้าของโรงเรียนเป็นพนักงานขายของสหกรณ์ร้านค้า โดยรับการสั่งซื้อจากบิดามารดาและญาติพี่น้อง นักเรียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ทุกคน มีสมุดรายชื่อสินค้าพร้อมราคาต่อหน่วยพกติดตัว รายได้จากการเป็นพนักงานขายและเงินเป็นผลจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ สามารถนับรวมกับเป้าหมายที่จะมีรายได้จากการประกอบอาชีพอิสระไม่ต่ำกว่าคนละ 50 บาทต่อปี

ข้อ 10. เราจะรณรงค์ให้มีทุนเพื่อนักเรียนที่ขาดแคลนได้มีทุนการศึกษา เพื่อให้เรียนอย่างประหยัดและใช้เป็นทุนร่วมกันประกอบอาชีพอิสระ เพื่อการมีรายได้ระหว่างเรียนให้ได้ร้อยละ 6 ของนักเรียนทั้งหมด

ข้อ 13. นักเรียนจะรวมกันเป็นกลุ่ม เป็นบริษัท เป็นชมรม เป็นหมู่ เช่น หมู่ของ ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี ปลูกผักสวนครัวโรงเรียน อย่างน้อยหมู่ละ/กลุ่มละ/บริษัทละ/แปลง โรงเรียนที่ไม่มีที่ดินอย่างน้อยหมู่ละ/กลุ่มละ 16 ไร่ (หรือถุ) โดยพยายามใช้ที่ดินให้การปลูกพืชผักสวนครัวโรงเรียนเป็นไปได้อย่างตลอดปีหรือให้มากที่สุด ให้มีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ยิ่งในถิ่นที่ขาดแคลนน้ำหรือไม่มีที่ดิน หรือมีน้ำฝนมากเกินไปเป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูก "ผักสวนครัวโรงเรียน" ยิ่งเป็นสิ่งท้าทายให้นักเรียนใช้ความสามารถแก้ปัญหาการทำงานตามโครงการนี้ ขอให้เป็นโครงการที่ครู-อาจารย์ทุกคน ช่วยดูแลนักเรียนทุกคนให้ทำงานเป็น ไม่เฉพาะนักเรียนที่เรียนวิชาเกษตรกรรมเท่านั้น แต่รวมถึงนักเรียนที่มุ่งเรียนรายวิชาการ เพื่อเตรียมเข้ามหาวิทยาลัยทุกสาขาด้วย เพราะไม่ว่าจะเป็นแพทย์ เป็นวิศวกร เป็นข้าราชการ เป็นพ่อค้า ก็สมควรทำงานเป็น ยิ่งบ้านเมืองจะเป็นนิคม ยิ่งต้องให้นักเรียนใกล้ชิดกับธรรมชาติมากขึ้น จะได้กลายเป็นการคลายความเครียดไปในตัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกรมสามัญศึกษา (ค-อมต-สศ.)

หลักการและเหตุผล

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 สรุปว่า "รัฐควรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีไม่บังคับ" กรมสามัญศึกษาได้จัดให้มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นในปี 2530 โดยดำเนินโครงการต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2530-2534

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เยาวชนได้รับการศึกษาสูงขึ้นพร้อมจะพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน
2. เพื่อสร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาลดช่องว่างระหว่างเมืองและชนบท
3. เพื่อให้การศึกษามีส่วนร่วมแก้ปัญหาการว่างงาน และลดการย้ายถิ่นของเยาวชนชนบทสู่เมือง
4. เพื่อสนองนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 6 ในเรื่องการขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตชนบท

กิจกรรม (แม่บท) ภาคปฏิบัติตามมาตรการต่าง ๆ ในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญศึกษา (ค.อมต.สศ.)

1. มาตรการพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานโครงการ
 - การจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการและการจัดองค์การบริหารงาน การกำหนดผู้รับผิดชอบงาน
 - จัดให้มีโรงเรียนแม่แบบ การส่งเสริม ยกย่องชูเกียรติ ผลงานดีเด่น และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
 - การขยายปริมาณโรงเรียนในโครงการตามมติคณะรัฐมนตรี
2. มาตรการลดค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง ได้แก่ ยกเว้นเงินบำรุงการศึกษา จัดหาหนังสือให้ยืมเรียน จัดที่พักในโรงเรียนสำหรับนักเรียนบ้านไกล จัดหน่วยเรียน จัดตั้งโรงเรียนสาขา ลดค่าใช้จ่ายด้านการแต่งกายและด้านกิจกรรมต่าง ๆ
3. มาตรการส่งเสริมนักเรียนช่วยเหลือตนเองและครอบครัว ได้แก่ การจัดกิจกรรมการศึกษาส่งเสริมนักเรียนช่วยเหลือตนเองด้านอาหารและน้ำ ด้านเครื่องนุ่งห่มและเครื่องมือเครื่องใช้ ด้านการป้องกันโรคภัย และการใช้สมุนไพร การสอนวิชาชีพท้องถิ่น การจัดการศึกษาที่ระบบโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์กับกระบวนการศึกษาออกโรงเรียน การร่วมมือกับบุคลากรและหน่วยงานภายนอก
4. มาตรการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ได้แก่ การผลิตสื่อบทเรียนสำเร็จรูป โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง
5. มาตรการส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมการปลูกต้นไม้ โครงการโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตในชนบท

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวอัจฉรา รัตนาวุฒิ เกิดเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2499 ที่กรุงเทพฯ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เมื่อปี พ.ศ. 2524 และศึกษาต่อระดับปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ. 2532 ปัจจุบันรับราชการเป็นครูสอนวิชาสังคมศึกษาในตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ อำเภอท่าทราย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย